Udenrigsøkonomisk perspektivanalyse
Globale økonomiske styrkeforhold frem mod 2035

Udenrigsøkonomisk analyseenhed
Udenrigsministeriet, den 7. februar 2022
Kontaktperson: Jacob Warburg

Baggrundspapir for Regeringens Sikkerhedspolitiske Analysegruppe.

Globale økonomiske styrkeforhold frem mod 2035

- Økonomiske lange fremskrivninger er behæftet med stor usikkerhed. Selv i tilfælde af betydelig konsensus om en given hypotese, viser erfaringen, at udviklingen kan blive væsentlig anderledes.
- Forkerte fremskrivninger skyldes bl.a., at ikke-økonomiske faktorer og særlige begivenheder kan få afgørende betydning for den økonomiske udvikling.

- xxx -

- Frem mod 2035 er hovedscenariet, at OECD's andel af globalt BNP vil falde, mens andelene til især Kina og Indien vil øges.
- Faldet er særlig udpræget for Europas andel af globalt BNP.
- Målt i købekraftspariteter er økonomierne i Kina og Indien tæt på niveau med OECD's BNP, og tendensen er, at de vil være større i 2035.
- På trods af stigende andele af globalt BNP vil velstandsniveauet både i Kina og i Indien stadig være markant lavere end i OECD.
- Ruslands andel af globalt BNP forventes at falde nogenlunde parallelt med Europas andel af globalt BNP.
- Indonesiens og Brasiliens andele af globalt BNP forventes ikke at øges markant.
- Befolkningstilvæksten vil især finde sted i Afrika og Sydasien, mens Europas og Ruslands befolkninger vil reduceres og ældes.
- Befolkningsgruppen i alderen 15-64 år forventes at reduceres i Europa, Rusland, Japan og Kina, men øges markant i Afrika og Sydasien.
- Den økonomiske vækst i Afrika forventes ikke at blive så høj, at underbeskæftigelsen reduceres eller at velstandsforskellen til Europa indsnævres. Migrationspresset forventes ikke at aftage.

- xxx -

- Ny teknologi, innovation og øget produktivitet kan ændre udviklingen markant – og giver udfordringer for mindre avancerede økonomier.
- Makroøkonomiske ubalancer er en udfordring for bl.a. USA, Kina og Europa.
- Klimaændringer forventes især at blive en udfordring for lande i Afrika og Sydasien, herunder Indien, Pakistan, Bangladesh og Indonesien, men kan indebære fordele for Rusland, Canada og Nordeuropa.

Globale økonomiske styrkeforhold frem mod 2035

Nærværende analyse er udarbejdet til baggrund for Regeringens Sikkerhedspolitiske Analysegruppe. Analysen er afsluttet primo februar 2022, og indeholder derfor ikke data eller vurderinger af de økonomiske konsekvenser af Ruslands invasion i Ukraine. **På kort sigt** kan konsekvenserne være betydelige for blandt andet energiforsyning og fødevarer, inflation, økonomisk recession, udviklingen i EU, relationen til Rusland, Afrika, USA m.v. Men hvis krigen i Ukraine afsluttes med nogenlunde samme territoriale grænser som før invasionen vurderes konsekvenserne for de globale økonomiske styrkeforhold **på langt sigt** at være relativt begrænsede i forhold til de tendenser, som er præsenteret i analysen.

1. Indledning. Grundlæggende faktorer bag økonomisk udvikling.

Et lands økonomiske udvikling på længere sigt afhænger af både økonomiske og ikke-økonomiske faktorer. De økonomiske faktorer er primært kapital (fysisk og human), demografi (arbejdsstyrke) og produktivitet. De ikke-økonomiske vedrører forvaltningen af de økonomiske faktorer[i].

Nødvendige forudsætninger for økonomisk udvikling er adgang til kapital og opbygning af et kapitalapparat; et politisk/økonomisk system, som sikrer fornuftig allokering af knappe ressourcer; udvikling af humane ressourcer; samt teknisk kunnen som underbygning for stigende produktivitet. *Andre faktorer* understøtter også økonomisk udvikling, om end de næppe er nødvendige: Demografisk vækst, gode forekomster af naturressourcer, fordelagtig udenrigshandel, "good governance", begrænsning af korruption m.v.

Faktorer, som afgørende kan hæmme økonomisk udvikling, er destruktion af kapital og humane ressourcer, misallokering af økonomiske ressourcer, makroøkonomiske ubalancer, statsgældsproblemer og i værste fald statsbankerot, som mindsker adgangen til kapital. Dette kan være affødt af krig, borgerkrig, udbredt kriminalitet, politisk mismanagement eller voldsom korruption/kleptokrati.

Argentina er et eksempel på, at fordelagtige økonomiske forudsætninger i form af blandt andet geografi, naturressourcer og befolkning, ikke har medført høj vækst. Singapore er et eksempel på, at massiv økonomisk vækst og velstand kan opnås på trods af mindre gode økonomiske forudsætninger. Velstanden, målt som BNP pr. capita i USD i Singapore og Argentina var omkring samme niveau i 1980, men Singapores velstand var 2021 næsten 5 gange så høj som i Argentina.

Eksemplet illustrerer, at over tid kan ikke-økonomiske faktorer spille en større rolle end økonomiske faktorer. Dette kan også blive tilfældet i fremtiden.

2. Globale økonomiske styrkeforhold i 2035

Nedenfor refereres to studier af den globale økonomiske udvikling på langt sigt, foretaget af henholdsvis OECD og Price Waterhouse Coopers, samt fremskrivninger som fremgår af Oxford Economics model for den globale økonomi.

2.1 OECD 2018: Global økonomi.

OECD[ii] publicerede i 2018 et studie af den økonomiske udvikling frem mod 2060, både globalt og for enkelte lande. OECD's udgangspunkt er en Cobb-Douglas produktionsfunktion. I denne model er de grundlæggende determinanter for økonomisk vækst: Fysisk og human kapital, indsats af arbejdskraft samt totalfaktorproduktivitet (TFP).

Hovedkonklusionen i OECD-studiet er, at den økonomiske vækst i de store G20-lande, som ikke er medlem af OECD, i mange år vil fortsætte med at være højere end i OECD-landene, men at forskellen i vækstrater vil indsnævres betydeligt over tid. Frem til 2020 har Kina præsteret den højeste vækst, men herefter forventes vækstraterne i Indien og Indonesien at være de højeste. I 2060 forventes, at Kinas og Indiens BNP sammenlagt vil være større end OECD's landenes samlede BNP. Velstanden, dvs. BNP pr. indbygger[1] målt både i markedspriser og i købekraftspariteter[iii] i Indien og Kina vil dog fortsat være markant lavere end i OECD-landene.

Tabel 1. Andel af verdens BNP. Målt i PPP.

	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060
United States	24,7%	21,1%	19,0%	17,1%	16,0%	15,6%	15,4%
Japan	8,4%	6,4%	5,0%	4,0%	3,4%	2,9%	2,7%
17 Euro area	21,3%	17,2%	13,8%	11,9%	10,6%	10,0%	9,7%
OECD - Total	**74,0%**	**63,0%**	**55,1%**	**49,4%**	**45,8%**	**44,0%**	**42,9%**
China	8,0%	15,7%	23,2%	26,0%	27,0%	26,7%	26,1%
India	4,8%	6,6%	8,3%	11,7%	14,3%	16,2%	17,7%
Brazil	3,6%	3,7%	2,9%	2,6%	2,6%	2,5%	2,4%
Russia	3,6%	4,2%	3,6%	3,0%	2,6%	2,4%	2,2%
Indonesia	2,2%	2,6%	3,1%	3,7%	4,3%	4,8%	5,2%
BRIIC	**22%**	**33%**	**41%**	**47%**	**51%**	**53%**	**54%**
Hverken-OECD eller BRIC	3,8%	4,2%	3,7%	3,5%	3,4%	3,4%	3,4%
World	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Economic Outlook No 109 - October 2021 - Long-term baseline projections

Data fra OECD's Stat: Economic Outlook No 109 - October 2021 - Long-term baseline projections (oecd.org)

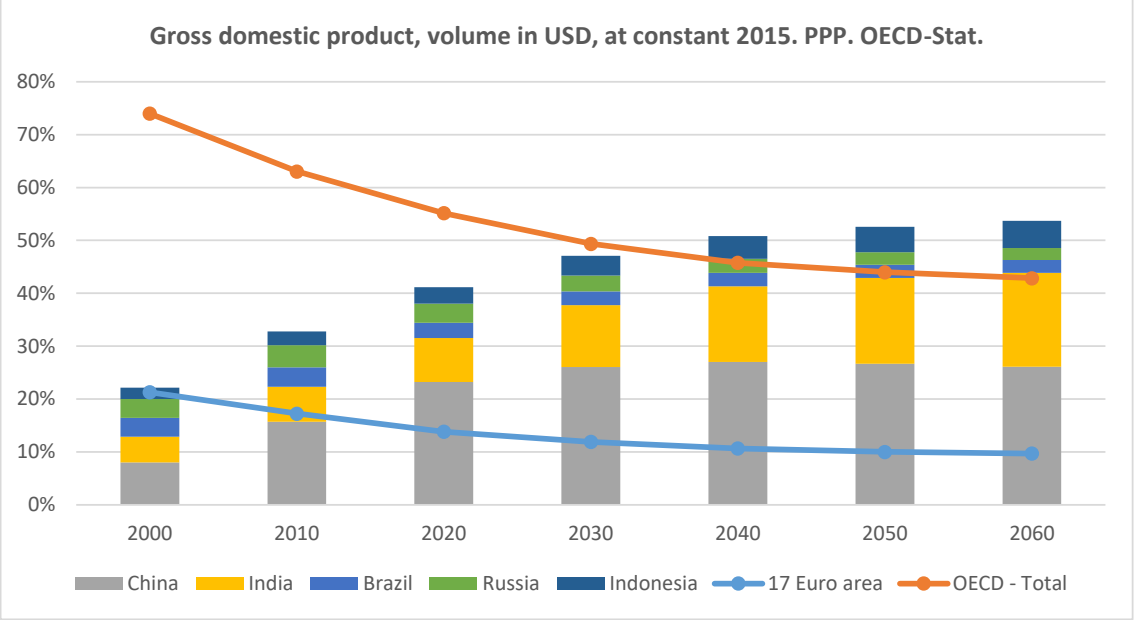
I OECD's fremskrivning falder OECD's andel af den globale økonomi fra omkring 55 pct. i 2020 til ca. 46 pct. i 2040 og yderligere til 43 pct. i 2060. Dette fald svarer nogenlunde til den forventede stigning i andelen for BRIIC, hvis andel af den global økonomi i 2040 vil være 5 procentpoint større end de nuværende OECD-lande og i 2060 overstige OECD's med 9 procentpoint. Væksten kan tilskrives Kina og Indien, som i 2030 sammenlagt vil have næsten samme andel af globalt BNP som OECD og i 2040 overstige OECD's andel af globalt BNP med omkring 5 procentpoint. Fra 2020 til 204 forventes Brasiliens og Ruslands andele af falde, mens Indonesiens forventes øget med kun fra omkring 3 til 4 pct.

Andelen af globalt BNP, som tilskrives lande, som hverken er en del af BRIIC[2] eller af OECD, forventes at nogenlunde fastholdt på 3,5 pct. fra 2020 til 2040.

[1] Forskellen på PPP (købekraftspariteter) og MER (Market Exchange Rate) vedrører især tjenesteydelser, som typisk er markant billigere i mindre udviklede økonomier som følge af lavere lønninger. Efterhånden som økonomien formaliseres, produktivitet og lønninger øges, vil MER og PPP nærme sig hinanden. Se også slutnote iii.

[2] BRIIC: Landegruppen omfatter Brasilien, Rusland, Indien, Indonesien og Kina.

Figur 1. OECDs prognose for andel af globalt BNP.

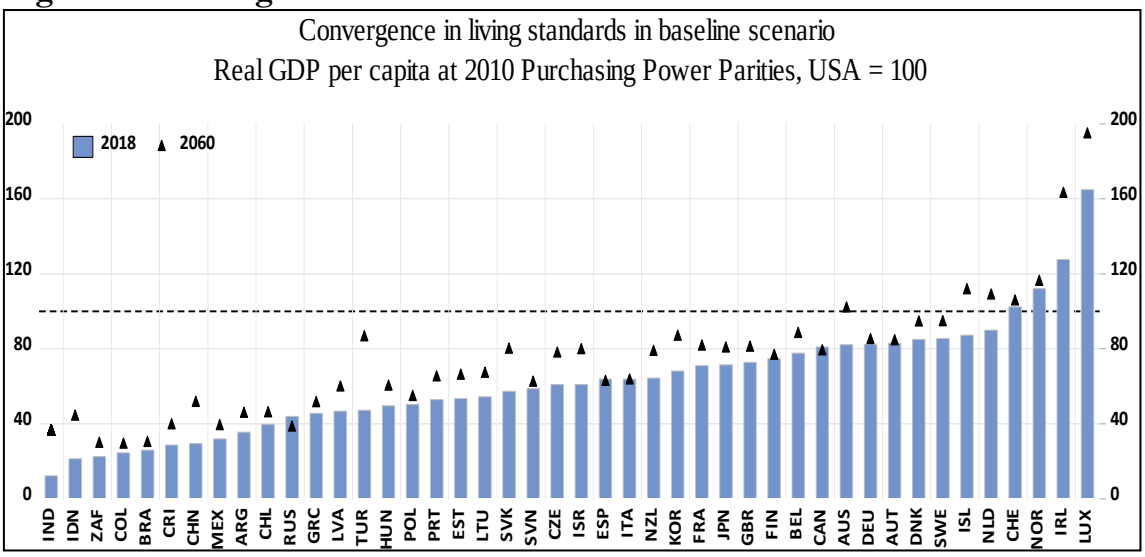

Economic Outlook No 109 - October 2021 - Long-term baseline projections (oecd.org)

I OECD-studiet forudsættes en stabil økonomisk fremgang med omkring 3 pct. årlig global økonomisk vækst. Dette indebærer, at velstanden øges markant også i lande, hvis andel af den globale økonomi stagnerer eller reduceres.

OECD forventer at velstanden, her målt ved BNP pr. capita i købekraftspariteter (PPP), i USA og i de større europæiske lande omkring fordobles fra 2011 til 2060. Til sammenligning forventes velstanden at 8-dobles i Indien, 7½-dobles i Kina og 6-dobles i Indonesien.

Figur 2: Udvikling i velstand fra 2018 til 2060

The Long View: Scenarios for the World Economy to 2060 - © OECD 2018

Der forventes en delvis *indhentning* af velstanden i USA og Europa, men *niveauet* for velstanden i BRIC-landene m.fl. vil dog stadig, både 2040 og i 2060, være markant lavere end i USA og Europa.

OECD's metode, antagelser og datagrundlag bag disse fremskrivninger er ganske omfattende og skal ikke gengives her. Dog skal nævnes, at grundhypotesen i OECD-studiet er, at viden og teknologi spredes mellem lande. Dette giver mulighed for "Catch Up", således at lande med lav totalfaktorproduktivitet, TFP, øger deres produktivitet hurtigere end lande med højere TFP. Dette kan give høje vækstrater, når landet er relativt tilbagestående, men efterhånden som landet nærmer sig normen for TFP, vil vækstraten mindskes. Denne udvikling er hovedårsagen til, at OECD forventer vækstraterne i bl.a. Kina og Indien på langt sigt vil nærme sig vækstraterne i de mere avancerede økonomier i OECD.

OECD inddrager endvidere en række antagelser og beregninger omkring demografi, aldring, arbejdsstyrke, erhvervsdeltagelse, migration, uddannelsesindsats, opsparing, investeringsniveauer, international handel m.m., hvor nogle er relativt sikre og andre mere usikre.

Endelig fremhæver OECD den usikkerhed, som den stigende gældssætning, både offentligt og privat, samt betalingsbalance-uligevægte indebærer for vækst og for stabilitet i den globale økonomi. Ifølge OECD er dybtgående reformer nødvendige for at modgå, at disse uligevægte udvikler sig yderligere med risiko for afsporing af den økonomiske vækst.

2.2 Price Waterhouse Coopers 2017: Global økonomi.

PWC har i sin undersøgelse fra 2017[iv] vurderet den økonomiske udvikling frem mod 2030 og 2050 for 32 lande, som repræsenterer 85 pct. af den globale økonomi. Analysen bygger på en økonomisk model, som inddrager trends for demografi, investeringer, uddannelse og tekniske fremskridt, og forholder sig til spørgsmål om offentlig gæld, klima og miljø. Det antages, at der føres en vækstfremmende politik, som giver omkring 2,6 pct. årlig global økonomisk vækst, og at man undgår globale katastrofer.

Tabel 2: Realt BNP i PPPs (faste USD 2016)

	Købekraftspariteter, PPP.			Vækst i perioden		Niveau ift USA		
	2016	2030	2050	2016-30	2030-50	2016	2030	2050
France	2.737	3.638	5.369	33%	48%	15	15	12
Germany	3.979	5.424	7.540	36%	39%	21	23	17
Italy	2.221	2.996	4.705	35%	57%	12	13	11
Netherlands	866	1.505	2.732	74%	82%	5	6	6
Poland	1.052	1.663	3.064	58%	84%	6	7	7
Spain	1.690	2.354	4.236	39%	80%	9	10	10
United Kingdom	2.788	3.661	6.138	31%	68%	15	16	14
7 europæiske	**15.333**	**21.241**	**33.784**	**39%**	**59%**	**83**	**90**	**77**
United States	18.562	23.475	44.128	26%	88%	100	100	100
Japan	4.932	5.606	10.502	14%	87%	27	24	24
9 største OECD	**38.827**	**50.322**	**88.414**	**30%**	**76%**	**209**	**214**	**200**
China	21.269	38.008	58.499	79%	54%	115	162	133
India	8.721	19.511	34.102	124%	75%	47	83	77
Russia	3.745	4.736	7.131	26%	51%	20	20	16
Brazil	3.135	4.707	6.863	50%	46%	17	20	16
Indonesia	3.028	4.439	6.779	47%	53%	16	19	15
BRIIC	**39.898**	**71.401**	**113.374**	**79%**	**59%**	**215**	**304**	**257**

Kilde: PWC: The Long View. How will the global economic order change by 2050? Egne beregninger på disse data.

Ligesom i studiet fra OECD er hovedkonklusionen, at frem mod 2030 og 2050 vil BNP for Kina og Indien vokse markant hurtigere end andre store lande. Ifølge PWC var det

sammenlagte BNP målt i PPP i BRIIC allerede i **2016** større end summen af BNP for USA, Japan og de syv største europæiske lande. Målt i vekselkurser dog kun mindre end halvt så stort. Dette forventes at ændre sig markant, jf. tabel 2.

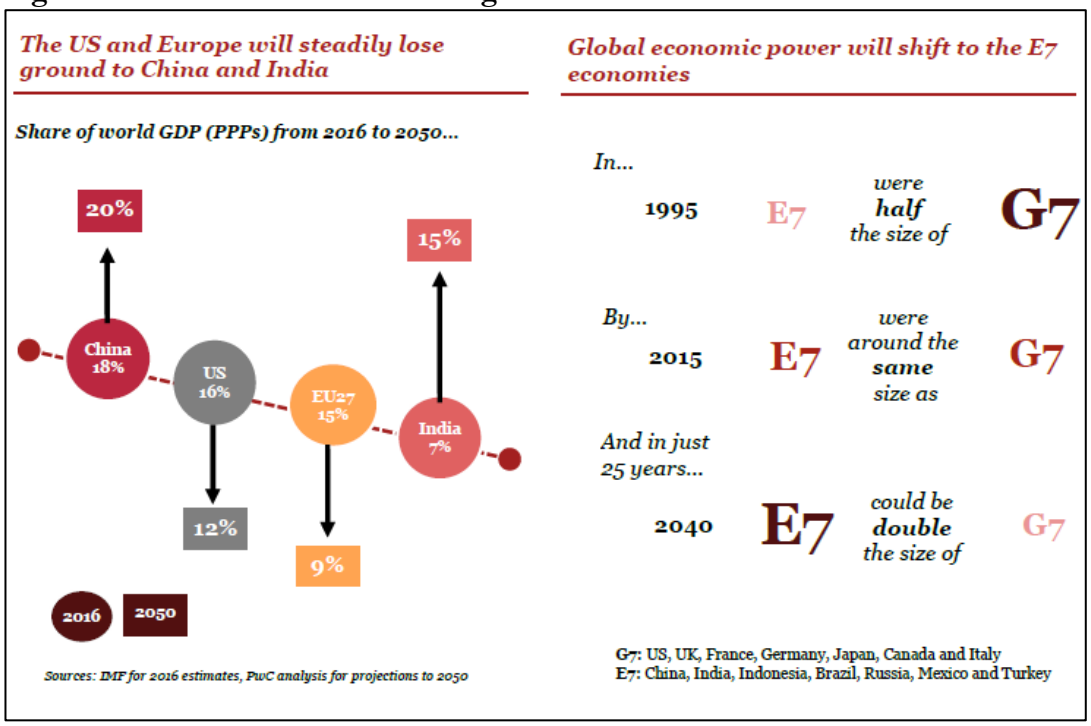
PWC forventer, at målt i PPP fra 2016 til 2030 vil Indiens BNP vokse knap 125 pct. og Kinas knap 80 pct., hvor der for de 7 store europiske lande kun forventes en vækst på knap 40 pct. og for USA's vedkommende godt 25 pct. Fremskrivningen indikerer, at de store europæiske lande mister terræn i forhold til USA og til Kina og Indien.

Beregningerne indebærer, at Kinas BNP i **2030** være omkring 60 pct. større end USA's og knap 80 pct. større end de 7 store europæiske lande. Indiens BNP, målt i PPP, forventes næsten at komme på niveau med de 7 store europæiske lande i 2030, og overhale i 2060.

I PWC's beregninger forventes den økonomiske vækst i Rusland, Brasilien og Indonesien at være nogenlunde som i de store lande i Europa, hvorfor forholdet til Europas BNP forbliver nogenlunde konstant, men falder en smule i forhold til USA's BNP.

PWC's resumerer sine vurderinger i figur 3, hvor af det fremgår, at USA's og EU27's andel af globalt BNP vil reduceres fra 31 pct. i 2016 til 21 pct. i 2050, mens Kinas vil øges fra 18 til 20 pct. og Indiens fra 7 til 15 pct., jf. oversigten nedenfor:

Figur 3. Resume af PWC's vurdering.

PWC: The Long View. How will the global economic order change by 2050?

2.3 Oxford Economic: Global økonomi.

Oxford Economics (OE), som er et velanskrevet privat økonomisk data- og analysehus, foretager fremskrivninger af en række parametre for mange lande frem til 2050. En oversigt svarende til OECD's udvalg er vist i tabel 3.

Tabel 3. Andel af globalt BNP målt i købekraftspariteter, PPP. Pct.

	Andel af globalt BNP				BNP realvækst	
	2000	2020	2040	2050	2000-20	2020-40
USA	21%	18%	16%	14%	16%	25%
Japan	7%	5%	4%	3%	2%	13%
Eurozone	18%	15%	12%	10%	10%	15%
OECD	62%	53%	46%	40%	15%	24%
China	7%	12%	18%	22%	146%	109%
India	4%	5%	7%	9%	72%	95%
Brazil	3%	3%	2%	2%	34%	15%
Russia	3%	3%	3%	3%	53%	21%
BRIC	17%	24%	31%	36%	92%	82%
Hverken-OECD eller BRIC	21%	23%	23%	24%	51%	42%
World	100%	100%	100%	100%	35%	42%

Oxford Economics.

Hovedtendensen i OE fremskrivning er tilsvarende OECD's og PWC's: Frem mod 2040 og 2050 falder OECD-områdets andel af globalt BNP, mens Ruslands og Brasiliens andele forventes at være nogenlunde konstante.

OE og OECD vurderer begge, at OECD's andel af globalt BNP falder til omkring 45 pct. i 2040 fra omkring 55 pct. i 2020, og at hovedårsagen er en øget andel til Kina og Indien. Men vurderingerne adskiller sig for så vidt angår tyngden af BRIC i verdensøkonomien. Hvor OECD forventer, at BRIC's andel af global økonomi vil være ca. 50 pct. i 2040, så forventer OE at andelen kun vil være til 31 pct. Forskellen skyldes, at i OE's vurdering vægter lande, som hverken er BRIC eller OECD højere end i OECD-studiet.

For så vidt udviklingen i velstandsniveau fra 2020 til 2040 forventer OE, at BNP pr. indbygger vil øges realt med 17 pct. i OECD-området, knap 70 pct. i BRIC og 26 pct. globalt. Den kraftigste indkomstfremgang forventes i Kina med en fordobling og i Indien med 75 pct. fremgang, jf. tabel 4.

Tabel 4. Realt BNP pr. indbygger. PPP i USD.

	USD. Faste 2015-priser				Ændring:		Niveau ift USA		
	2000	2020	2040	2050	2000-20	2020-40	2000	2020	2040
USA	48.764	52.007	60.372	69.903	7%	16%	100	100	100
Japan	36.593	36.892	42.141	46.696	1%	14%	75	71	70
Eurozone	38.295	40.090	44.773	49.656	5%	12%	79	77	74
OECD	34.414	36.951	43.063	49.054	7%	17%	71	71	71
China	3.474	8.115	16.121	25.287	134%	99%	7	16	27
India	2.625	3.924	6.805	10.890	49%	73%	5	8	11
Brazil	11.313	13.634	14.397	15.979	21%	6%	23	26	24
Russia	13.870	21.720	25.846	30.755	57%	19%	28	42	43
BRIC	4.238	7.429	12.470	18.501	75%	68%	9	14	21
World	10.817	13.112	16.584	20.276	21%	26%	22	25	27

Oxford Economics.

På trods af den kraftige reale velstandsfremgang i Kina og Indien forventes velstandsniveauet i forhold til USA dog fortsat at være betragteligt lavere: I 2040 forventes BNP pr.

indbygger i Kina at være godt ¼-del og i Indien kun 10 pct. af velstandsniveauet i USA, mens velstanden i Rusland forventes uændret fra 2020 på godt 40 pct. af niveauet i USA.

2.4 Særligt om befolkningsudvikling, velstand og arbejdsløshed.

Af særlig interesse for de fremtidige økonomiske styrkeforhold er befolkningsudviklingen.

Ifølge FN's seneste befolkningsprognose vil den globale befolkning øges med 1,4 milliarder mennesker fra 2020 til 2040, og den årlige tilvækst falde til 0,8 pct. Den største tilvækst vil foregå i **Afrika** med ca. 740 millioner mennesker, svarende til 2,2 pct. årlig tilvækst. Internt i Afrika vil befolkningstilvæksten især finde sted Øst-, Vest- og Centralafrika. Lande med størst *absolut* tilvækst er Nigeria, DR Congo, Etiopien, Tanzania og Egypten, mens den *relativt* største tilvækst forventes at finde sted i Kenya, Angola, DR Congo, Somalia og Mali, jf. tabel 5.

Tabel 5. Global befolkning. Millioner personer

	Millioner mennesker			Tilvækst		Tilvækst p.a. pct.	
	2000	2020	2040	2000-2020	2020-2040	2000-2020	2020-2040
Africa	**811**	**1.341**	**2.077**	**530**	**736**	**2,5%**	**2,2%**
Nigeria	122	206	329	84	123	2,6%	2,4%
Democratic Republic of the Congo	47	90	156	42	66	3,3%	2,8%
Ethiopia	66	115	175	49	61	2,8%	2,1%
United Republic of Tanzania	33	60	103	26	43	2,9%	2,7%
Egypt	69	102	140	34	38	2,0%	1,6%
Asia	**3.741**	**4.641**	**5.189**	**900**	**548**	**1,1%**	**0,6%**
India	1.057	1.380	1.593	323	213	1,3%	0,7%
Pakistan	142	221	302	79	81	2,2%	1,6%
Indonesia	212	274	319	62	45	1,3%	0,8%
Philippines	78	110	136	32	26	1,7%	1,1%
Bangladesh	128	165	188	37	24	1,3%	0,7%
China	1.291	1.439	1.449	149	10	0,5%	0,0%
Japan	128	126	113	-1	-13	0,0%	-0,5%
Europe	**726**	**748**	**728**	**22**	**-20**	**0,1%**	**-0,1%**
EU27	417	435	424	18	-11	0,2%	-0,1%
Germany	81	84	82	2	-2	0,1%	-0,1%
United Kingdom	59	68	72	9	5	0,7%	0,3%
France	59	65	68	6	2	0,5%	0,2%
Spain	41	47	45	6	-2	0,7%	-0,2%
Italy	57	60	57	4	-3	0,3%	-0,3%
Russian Federation	146	146	139	-0	-7	0,0%	-0,2%
Latin America and the Caribbean	522	654	742	132	88	1,1%	0,6%
Northern America	312	369	410	56	41	0,8%	0,5%
Oceania	31	43	53	11	10	1,5%	1,1%
WORLD	**6.143**	**7.795**	**9.199**	**1.651**	**1.404**	**1,2%**	**0,8%**

UN: Population Division (2019). World Population Prospects 2019, Online Edition. Rev. 1.

Asien vil opleve den næststørste befolkningstilvækst med ca. 550 millioner mennesker fra 2020 til 2040, hvor tilvæksten i Indien, Pakistan og Indonesien vil være størst. Den årlige befolkningstilvækst forventes at falde til 0,6 pct. p.a.

I **Europa** forventer FN, at befolkningsantallet falder med omkring 20 millioner mennesker, heraf 11 millioner i EU og 7 millioner i Rusland. De amerikanske kontinenter forventes at

få en tilvækst på omkring 40 millioner i **Nordamerika** og knap 90 millioner **i Latin- og Sydamerika**.

Befolkningstilvæksten for personer i den erhvervsaktive alder, her defineret som 15-64 år, udvikler sig globalt set nogenlunde som den generelle befolkningstilvækst med omkring 0,7-0,8 pct. årlig tilvækst fra 2020-2040, men der er markante forskelle mellem lande og regioner.

I mange afrikanske lande forventes tilvæksten i den erhvervsaktive aldersgruppe at øges med 2,6 pct., og bl.a. DR Congo og Etiopien med over 3 pct. årligt. Til sammenligning forventes den erhvervsaktive aldersgruppe kun at øges med 0,4 pct. p.a. i Asien, og 0,2 pct. p.a. i Nordamerika, mens den reduceres med 0,5 pct. p.a. i Europa.

Tabel 6. Global befolkning. Millioner personer i alderen 15-64

	Millioner mennesker			Tilvækst		Tilvækst p.a. pct.	
	2000	2020	2040	2000-2020	2020-2040	2000-2020	2020-2040
Africa	**438**	**753**	**1.260**	**315**	**507**	**2,7%**	**2,6%**
Nigeria	66	111	192	45	82	2,7%	2,8%
Democratic Republic of the Congo	24	46	89	22	43	3,2%	3,4%
Ethiopia	33	65	111	32	46	3,4%	2,7%
United Republic of Tanzania	18	32	60	15	27	3,0%	3,1%
Egypt	40	62	90	22	28	2,2%	1,9%
Asia	**2.390**	**3.140**	**3.396**	**750**	**256**	**1,4%**	**0,4%**
India	644	928	1.091	285	162	1,8%	0,8%
Pakistan	77	134	198	57	64	2,8%	2,0%
Indonesia	137	185	211	49	26	1,5%	0,7%
Republic of Korea	34	37	28	3	-8	0,4%	-1,3%
Japan	87	75	61	-12	-14	-0,8%	-1,0%
China	883	1.012	898	129	-114	0,7%	-0,6%
Europe	**491**	**485**	**436**	**-6**	**-48**	**-0,1%**	**-0,5%**
EU27	281	279	246	-2	-33	0,0%	-0,6%
Germany	55	54	47	-1	-7	-0,1%	-0,7%
United Kingdom	38	43	44	5	1	0,6%	0,1%
France	38	40	39	2	-2	0,2%	-0,2%
Spain	28	31	26	3	-5	0,5%	-0,9%
Italy	38	39	32	0	-7	0,0%	-1,0%
Russian Federation	101	97	89	-5	-8	-0,3%	-0,4%
Latin America and the Caribbean	324	439	489	115	50	1,5%	0,5%
Northern America	207	240	251	33	11	0,8%	0,2%
Oceania	20	27	33	7	6	1,5%	1,0%
WORLD	**3.870**	**5.084**	**5.865**	**1.214**	**782**	**1,4%**	**0,7%**

UN: Population Division (2019). World Population Prospects 2019, Online Edition. Rev. 1.

Selv små ændringer i den årlige befolkningstilvækst indebærer efter 20 år store ændringer i befolkningens størrelse, jf. tabel 7.

Tabel 7. Ændring i befolkningsantal efter 20 år med en given årlig tilvækst.

	-1,0%	-0,5%	0,0%	0,5%	1,0%	1,5%	2,0%	2,5%	3,0%	3,5%
Ændring	-18%	-10%	0%	10%	22%	35%	49%	64%	81%	99%

Et fald på 1 pct. årligt, som fx for Italien og Spanien, indebærer efter 20 år et samlet fald i den erhvervsaktive befolkning på knap 20 pct. En halv procent årlig fald, som fx for flere store europæiske lande, Rusland og Kina betyder efter 20 år en reduktion af den erhvervsaktive befolkning med 10 pct. Til svarende betyder en årlig tilvækst på 3,5 pct., som fx for DR Congo en fordobling af antallet efter 20 år, og en vækst på 3 pct. årligt, som Tanzania og Nigeria, indebærer 80 pct. stigning i antallet i den erhvervsaktive aldersgruppe.

Som generel betragtning kan anføres, at hvis befolkningen i et givent land skal opnå øget velstand over tid, så er det nødvendigt, at den reale økonomiske vækst er højere end befolkningstilvæksten. Endvidere gælder som generel betragtning, at hvis beskæftigelsen skal fastholdes eller øges, så skal den økonomiske realvækst være mindst omkring 1-2 procentenheder højere end væksten i den erhvervsaktive aldersgruppe, som typisk antages at være aldersgruppen 15-64 år. At den økonomiske realvækst skal være 1-2 pct. højere end væksten i den erhvervsaktive aldersgruppe skyldes forventede produktivitetsforbedringer og kan derfor i nogle perioder være betydeligt højere. 1-2 pct. må antages at være et absolut minimum.

Hvis velstanden skal øges og arbejdsløsheden nedbringes, givet befolkningsprognoserne, så er kravene til den økonomiske vækst i en række afrikanske lande meget høj. Som minimum kræves, i perioden 2020-40, en realvækst på omkring 2,5 pct. p.a. for at fastholde den gennemsnitlige velstand og højere, hvis velstanden skal øges, og *betydeligt meget højere* hvis velstandsniveauet i forhold til Europa eller andre lande skal indsnævres. Givet prognoserne for udviklingen i aldersgruppen 15-64 år, så er kravet til realvæksten som minimum omkring 4-5 pct. p.a. og højere, hvis underbeskæftigelsen skal falde.

Kun få afrikanske lande forventes at indfri disse krav til økonomiske vækst, og for flere lande forventes et fald i velstanden målt i PPP i de kommende 20 år. OE forventer således, et fald i realt BNP pr. capita i Libyen, Yemen, Syrien, Centralafrikanske Republik, DR Congo, Liberia og Libanon fra 2020 til 2040. Ud af de 68 afrikanske lande, som indgår i OE's databank, forventer OE for perioden 2020-40, at 58 lande får en årlig realvækst i BNP under 4 pct. p.a., og at 54 lande får en årlig realvækst i velstanden (realt PPP pr. cap.) på under 2 pct. p.a.

Det må på denne baggrund antages for sandsynligt, at velstandsforskellene mellem Europa og mange afrikanske lande ikke indsnævres i videre omfang frem mod 2035 eller senere, og at underbeskæftigelsen i Afrika formentlig heller ikke nedbringes i noget videre omfang. Der er derfor usandsynligt, at migrationspresset ud af Afrika vil mindskes i de kommende årtier.

I modsætning til Afrika forventes udviklingen i den erhvervsaktive aldersgruppe i Europa og Østasien at være negativ i de kommende 20 år. Japan har i en årrække befundet sig i denne situation, men det er en relativ ny udfordring for Kina og andre østasiatiske lande samt for flere europæiske lande. Da levealderen samtidig er voksende indebærer udviklingen forstærkede krav til øget produktivitet i den erhvervsaktive befolkning. Indfrielse af dette krav forudsætter investeringer i innovations- og produktivitetsfremmende foranstaltninger og samt fleksible erhvervsvilkår og arbejdskraftmobilitet.

3. Overvejelser om fremskrivningernes troværdighed.

De to refererede studier fra OECD og PWC bygger på et solidt empirisk grundlag og er metodisk solide. Endvidere fører de til nogenlunde samme konklusion om, at OECD-landene og Rusland økonomisk vil miste terræn i de kommende årtier til fordel for især Kina og Indien samt i mindre udstrækning for Indonesien. Alligevel viser erfaringen, at selv solide prognoser, også hvis der er udbredt konsensus, kan være forkerte.

Eksempelvis var det en udbredt opfattelse i 1960'erne, 1970'erne og helt ind i 1980'erne, at Sovjetunionen økonomisk ville indhente og overhale USA[3], især fordi investeringsraten var højere i Sovjetunionen end i USA. Den højt anerkendte nobelprismodtager, Poul A. Samuelson, fremførte denne forventning første gang i 1948, og fastholdt den helt frem til 1980 i mange reviderede udgaver af grundbogen *Economics: an Introductory Analysis*[v].

Tilsvarende var det en udbredt opfattelse igennem 1980'erne, at Japans økonomiske vækst og velsmurte eksportmaskine var ustoppelig, og at Japan ville blive verdens dominerende økonomi[vi]. Som bekendt sluttede festen brat med den finansielle nedsmeltning i Japan i starten af 1990'erne, enorme finansielle tab og lav økonomisk siden da.

I øjeblikket, og de seneste 20 år, har mange været af den opfattelse, at Kinas økonomiske vækst og fremtidige økonomiske dominans er uomgængelig. Men modsat har der også været forudsigelser om, at Kinas vækstmodel var uholdbar, drevet af stadig mere marginale og urentable investeringer og voldsomt stigende gæld, som ikke er langtidsholdbar.

Det er således uomtvisteligt, at lange prognoser, selv om de bygger på bedst mulig data og anerkendt økonomisk teori, ikke alene er usikre, men i nogen tilfælde kan være helt misvisende.

Risikoen for fejl må antages at være særlig stor, når de vedrører økonomier og samfund, som er i transition fra en tilstand til en forventet ny tilstand. På langt sigt er alle økonomier og samfund i transition, også de avancerede økonomier i Europa, USA og Japan, men graden af ændringer vil ofte være mindre og langsommere end for lande som Kina, Indien, Indonesien og en række afrikanske lande. For sidstnævnte type lande vil presset for ændringer ofte også omfatte en række kulturelle, sociale, politiske og institutionelle forhold, som hver især og i sammenhæng indebærer risiko for afsporing af det økonomiske forløb og den politisk ustabilitet.

Ovenfor er nævnt, at grundhypotesen for både OECD og PWC er, at viden og teknologi spreder sig og giver anledning til "Catch Up" med relativ høj produktivitetsvækst i mere tilbagestående økonomier, indtil de nærmer sig teknologi-niveauet i mere avancerede økonomier. Dette forhold er der solidt empirisk grundlag for har fundet sted, og derfor også en rimelig forventning om, vil finde sted i de kommende årtier i mange lande. Hertil kommer en række andre forhold, som i større eller mindre grad indgår i de tre refererede studier, men som er vanskelige at kvantificere, hvor i blandt kan nævnes:

[3] Også Sovjetunionens opsendelse af verdens første satellit i 1957, det såkaldte "Sputnik Moment", bestyrkede denne opfattelse.

Særlig relevant for mindre udviklede økonomer:
1. Mulighed for Catch Up
2. Demografisk dividende og demografisk mareridt.
3. Premature Deindustrialisation.
4. The Middle Income Trap.
5. The Ressources Curse / The Dutch Disease.

For alle økonomier:
6. Makroøkonomiske ubalancer og finansielle kriser.
7. Aldring og arbejdsstyrke,
8. Pensionsforpligtelser og gæld.
9. Innovation og teknologisk fornyelse.
10. Mismanagement og ineffektiv allokering af ressourcer, herunder degradering af miljøet.
11. Politisk ustabilitet og destruktion af kapital, viden og institutioner.
12. Effekt af klimaændringer

I denne sammenhæng vil det føre for vidt at gennemgå alle ovennævnte tendenser for hver enkelt land. I stedet følger neden for nedslag for enkelte lande, hvor de pågældende tendenser forekommer særlig relevante.

3.1 Mulighed for Catch Up
Mulighederne for Catch up er størst i lande med et effektivt modtageapparat og evne til at inkorporere nye idéer og teknologier i produktionen og samfundet. Tidligere betød geografisk nærhed meget, hvor fx Danmark historisk har nydt godt af nærheden til spydspidsen for den industrielle revolution i Storbritannien fra midten af det 18. århundrede og de politiske og økonomiske innovationer i Europa i årene derefter. Billigere og bedre transport- og kommunikationsforhold samt udbredelsen af den globale handel og de globale forsyningskæder har mindsket betydningen af geografisk nærhed. I dag har kulturelle og regulatoriske forhold måske større betydning for evnen til Catch Up. **Sydøst-** og **Østasien** har haft betydelige evner til Catch Up, mens især **Mellemøsten** og en række lande i **Afrika** har haft større vanskeligheder.

3.2 Demografisk dividende.
En voksende befolkning kan give en *demografisk dividende*, som fremmer den økonomiske vækst og velstand. Dette har været tilfældet i **Sydasien** siden omkring 1970, ligesom **Kina** har nydt godt af dette forhold fra omkring 1980 og frem til omkring 2020. Dividenden kommer i to faser:

Første fase indtræder, når en hovedsagelig lavproduktiv agrar-økonomi med høje fertilitetsrater og kort levealder gradvist transformeres til en mere urban og industribaseret økonomi. I denne periode øges produktivitet og velstand som følge af afvandring fra lavproduktivt landbrug til højere produktivitet i de nye byerhverv. Samtidig vokser arbejdsstyrken relativt i forhold til den samlede befolkning som følge af lavere fertilitetsrate og fortsat kort levealder. Denne fase med høj vækst, relativt lave, men stigende lønninger, og betydelig produktivitetsfremgang kan have en varighed på mere end 50 år.

Gradvist medfører den lavere fertilitet, at tilgangen til arbejdsstyrken mindskes samtidig med, at den højere velstand giver forbedrede nærings-, bolig- og sundhedsforhold, hvilket forlænger levetiden og fører til en voksende ældre befolkning uden for arbejdsstyrken. Den

lavere vækst, stagnation eller faldet i arbejdsstyrken samtidig med en større ældrebefolkning uden for arbejdsstyrken kan hæmme den økonomiske vækst.

Den *anden fase* af den demografiske dividende kan opstå, i det omfang den nu ældre og mere velstående befolkning øger opsparingen og investerer midlerne i et forbedret kapitalapparat. Hermed er der mulighed for at transformere den hidtidige vækstmodel, som beror på billig og lavt uddannet arbejdskraft, til en mere vidensbaseret og højproduktiv økonomi.

3.3 The Middle Income Trap.

Anden fase af den demografiske dividende er nødvendigt for at undgå den såkaldte *Middle Income Trap*, men har erfaringsmæssigt været vanskelig for mange lande. Om det lykkes afhænger i høj grad af politiske og regulatoriske forhold, men kan i det gunstige tilfælde fortsætte uendeligt og føre til nye produktivitetsgevinster og meget høj velstand. I det negative tilfælde risikerer landet at havne i en situation, hvor den lavere fertilitet og længere levealder hæmmer væksten, så befolkningen "bliver gammel før den bliver rig"[vii]. Dette er en udfordring for en række lande i **Latinamerika** og kan blive det for **Kina**, som stort set er igennem fase 1, og arbejdsstyrken derfor nu stagnerer eller er i tilbagegang, mens der endnu ikke er opnået høj generel velstand.

3.4 Premature Deindustrialisation

En særlig udfordring er den teknologiske udvikling. I modsætning til situationen fra omkring 1960-80, hvor blandt andre de sydøstasiatiske lande gennemførte en eksportdrevet vækst baseret på indsats af rigelig lavtlønnet arbejdskraft, så er situationen i dag vanskeligere. Digitalisering, mekanisering og automatisering medfører en relativ mindre global efterspørgsel på lavt uddannet arbejdskraft i både byerhverv og landbrug. Man taler om *Premature deindustrialization*[viii] hvor beskæftigelsesmulighederne byerhvervene i dag udtømmes på et relativt lavere velstandsniveau, end tidligere. Dette vanskeliggør udnyttelse af den demografiske dividende. Særlig **Indien** og en række **afrikanske lande** er udsat for denne risiko.

3.5 Demografisk mareridt

Hverken for den første eller den anden fase af den demografiske dividende er der tale om automatik. Politiske, sociale og teknologiske forhold kan neutralisere de gunstige betingelser, og i visse tilfælde kan den demografiske dividende blive vendt til et *demografisk mareridt*[ix]. Dette indtræffer, når der i den første fase ikke er tilstrækkelige beskæftigelsesmuligheder i byerhvervene til at opsuge afvandringen fra landet. Dette kan skyldes *Premature deindustrialisation*[4], eller politisk mismanagement, jf. ovenfor om ikke-økonomiske faktorer, som kan hæmme økonomisk udvikling.

Med mindre der gennemføres en betydelig "up skilling" af arbejdskraften og etableres erhvervsvenlige rammebetingelser, som stimulerer byerhvervene, risikerer man underbeskæftigelse med fortsat meget lav produktivitet. Den positive vekselvirkning af højere velstand og lavere fertilitet opnås derfor ikke. Dette har i en årrække været tilfældet i flere lande i **Afrika** og **MENA**, ligesom **Indien**, **Pakistan** og **Indonesien** er udsat for denne risiko. I værste fald kan denne underbeskæftigelse og fattigdom, især når den berører store ungdomsårgange, føre til social uro og kriminalitet, som yderligere vanskeliggør økonomisk udvikling.

3.6 The Resources Curse og The Dutch Disease

Adgang til rigelige og værdifulde naturressourcer vil ofte være en fordel for økonomisk vækst. Alligevel kan det gå galt. *The Resources* Curse betegner det forhold, at et land investerer hovedparten af sin kapital i udnyttelsen af en enkelt værdifuld naturressource og tilknyttede industrier. Hermed underinvesteres i andre sektorer, og landet bliver meget afhængig af verdensmarkedsprisen og efterspørgsel på den pågældende vare. Endvidere opstår risiko for klientilisme og kleptokrati, som yderligere kan forværre den økonomiske udvikling. Eksempler på dette er legio i **Afrika**, **Latinamerika** og **Mellemøsten**.

The Dutch Disease betegner det forhold, at en enkelt sektor i økonomien oplever meget stor fremgang og indtjening. Hermed forbedres landets betalingsbalance, hvilket kan føre til en appreciering af landets valuta. Apprecieringen og et generelt øget lønpres forringer konkurrenceevnen for øvrige sektorer i landet og hæmmer en mere diversificeret økonomisk udvikling. Ofte er den pågældende sektor knyttet til naturressourcer, men kan også vedrøre udvalgte dele af den offentlige sektor, den finansielle sektor, Tech-industri o.a. **Norge** og **Rusland** har til dels været udsat for denne effekt som følge af den høje indtjening i olie- og gasindustrien, mens der også har været peget på den finansielle industri i **Storbritannien** og **USA**

3.7 Makroøkonomiske ubalancer og finansielle kriser.

Som hovedregel afsporer makroøkonomiske ubalancer og finansielle kriser i sig selv ikke et langsigtet økonomisk forløb. Der er dog undtagelser, som formentlig skyldes, at kriserne hidrører i strukturelle forhold i økonomien, som ikke bliver korrigeret under eller i årene efter krisen, og derfor skævvrider og hæmmer væksten efterfølgende. Eksempler på at ubalancer og finansielle kriser ikke afsporer det økonomiske forløb er **USA** i 1929 og i 2008, **Sydøstasien** i 1997 og **Baltikum** i 2008. Omvendt var skaden mere permanent for en række **latinamerikanske** lande, som havde meget høj vækst i 1960'erne og 1970'erne, men fortsat lider under gældskrisen fra begyndelsen af 1980'erne og blev ramt igen i 1997 af den sydøstasiatiske finansielle krise. Også **Japans** lave vækst i perioden 1990-2020 tilskrives af mange strukturelle forhold, som medførte det finansielle sammenbrud i begyndelsen af 1990'erne, og som ikke efterfølgende blev korrigeret og som yderligere vanskeliggøres af den demografiske udvikling i Japan.

3.8 Aldring og arbejdsstyrke.

En fælles udfordring for de mange avancerede økonomier er lav befolkningstilvækst, faldende arbejdsstyrke og en aldrende befolkning. I en vis udstrækning kan disse udfordringer imødegås ved senere tilbagetrækningsalder, højere erhvervsfrekvens især blandt kvinder og immigration. Endvidere kan den teknologiske udvikling med øget automatisering formentlig afbøde noget. En forudsætning for at udnytte disse muligheder er dog formentligt et stadigt kompetenceløft i arbejdsstyrken samt fleksibilitet i erhvervslovgivning og arbejdsmarked, så landets ressourcer smidigt kan flyttes til områder med højst rentabilitet. Dette er en udfordring for særligt de **sydeuropæiske lande**, mens **nordiske lande** og til dels **USA** og **UK** formentlig er bedre rustet til denne omstilling.

3.9 Offentlig gæld og pensionsforpligtelser.

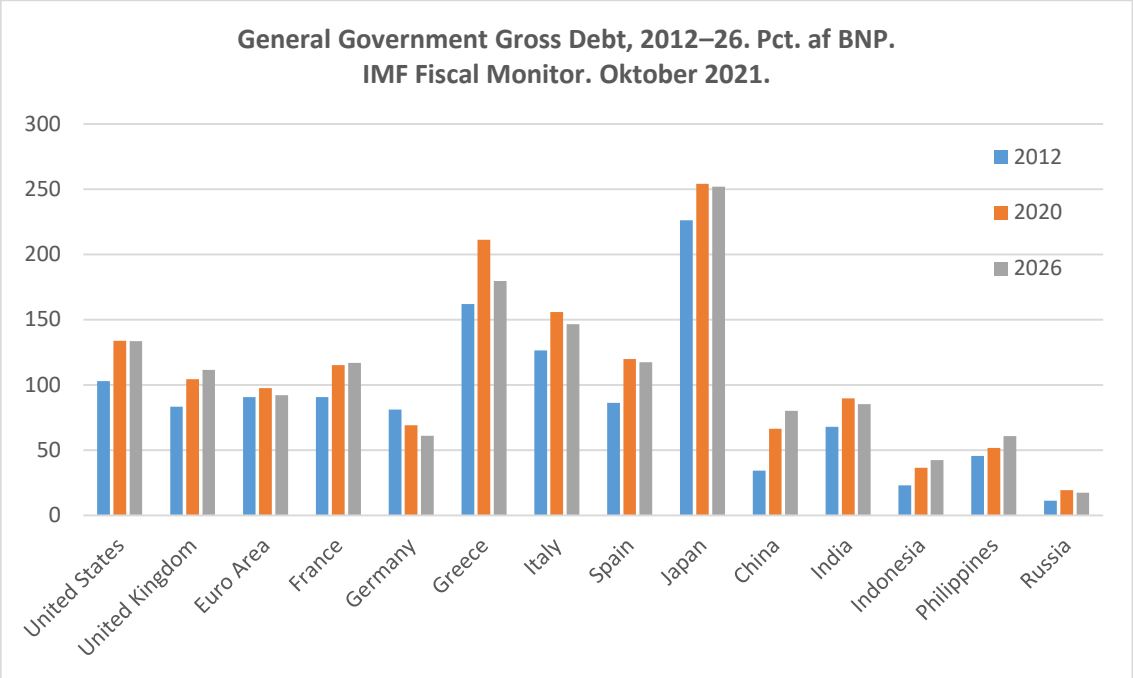
Finanskrisen i 2008 og Coronakrisen i 2020 har øget mange landes offentlige gæld til niveauer pænt over 100 pct. af BNP, hvilket tidligere blev anset som helt uholdbare. Hertil kommer de lovbundne, men ikke bogførte, forpligtelser i form af sundhedsydelser og pensioner, som i mange lande forudsættes skattefinansieret af fremtidige generationer. Denne gæld og disse forpligtelser vil udgøre et stort problem i de kommende år. Dette gælder i

særlig grad, hvis (når) renten stiger i de kommende 15-20 år, og vil vanskeliggøre finansiering af andre offentlige udgifter, herunder investeringer i grøn omstilling, forsvar m.v.

Den stigende gæld som andel af BNP indebærer store udfordringer af både økonomisk og politisk karakter i en række lande. Det kan ikke udelukkes, at flere lande i løbet af de kommende 10-20 år får vanskeligt med at servicere gælden. Hermed opstår et vist potentiale for, at den økonomiske vækst og politiske stabilitet afspores for en muligvis længere periode. Fremtrædende eksempler er blandt andet flere lande i **Sydeuropa** og **USA**, men også **Kina** og **Japan** er udsat for denne risiko.

Ses alene på den bogførte offentlige gæld har IMF vurderet udviklingen som illustreret nedenfor:

Figur 4. Offentlig gæld i udvalgte lande. Pct. af BNP

https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/fiscal-monitor/2021/October/English/FiscalMonitorFullReportFigures-Oct2021.ashx

3.10 Innovation og teknologisk fornyelse.

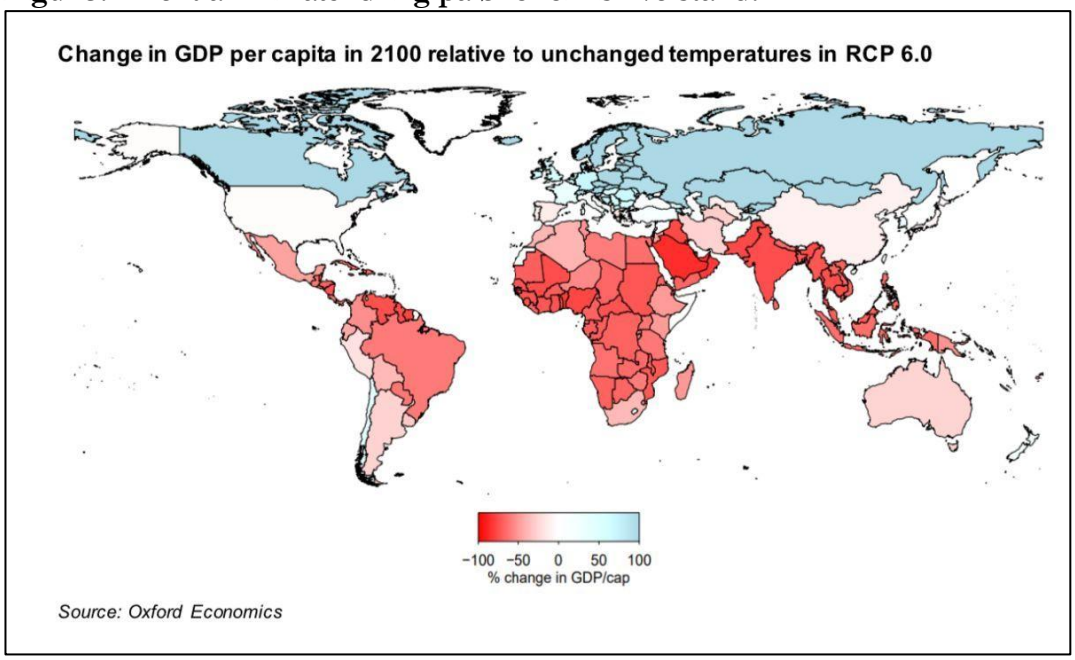
En betydelig usikkerhed for den fremtidige økonomiske udvikling vedrører innovation og teknologisk fornyelse, og hvilket gennemslag det får i forskellige lande. Historisk har tekniske fremskridt været den vigtigste drivkraft bag økonomisk vækst og velstand, og formodningen må derfor være, at sådan vil det også blive i de kommende årtier. Bedst rustet til at udnytte de tekniske fremskridt er formentlig lande med avancerede produktionsforhold og et højt uddannelses- og forskningsniveau, men omvendt har mindre avancerede økonomier muligheden for "catch-up" og at springe led i udviklingsprocessen over. Lande med dårlig infrastruktur og begrænsede humane ressourcer risikerer modsat, at efterslæbet bliver endnu større. Blandt vinderne kan formodes af være **USA**, **Øst- og Sydasien** og store dele af **Europa**, mens **Afrika** og **Latinamerika** kan formodes at få vanskeligheder.

3.11 Mismanagement og ineffektiv allokering af ressourcer, herunder degradering af miljøet.

Afgørende for økonomisk vækst på længere sigt er en fornuftig forvaltning og effektiv allokering af knappe ressourcer. Store investeringer i human og fysisk kapital er således ikke tilstrækkeligt for at sikre økonomisk vækst på længere sigt. Afgørende er, at investeringerne dirigeres til de steder, hvor afkastet er størst, eller som minimum er samfundsøkonomisk positivt.

Miljø og klima er indtil fornyligt blevet opfattet som eksternaliteter uden særlig betydning for den økonomiske vækst. Denne opfattelse er under hastig revision og der formuleres nu planer for en grøn omstilling af produktion, logistik, forbrug og livsvaner. Hvilken effekt denne omstilling vil få for den globale vækst, og væksten i enkelte lande, er omdiskuteret. Oxford Economics illustrerer det på følgende vis:

Figur 5. Effekt af klimaændring på økonomisk velstand.

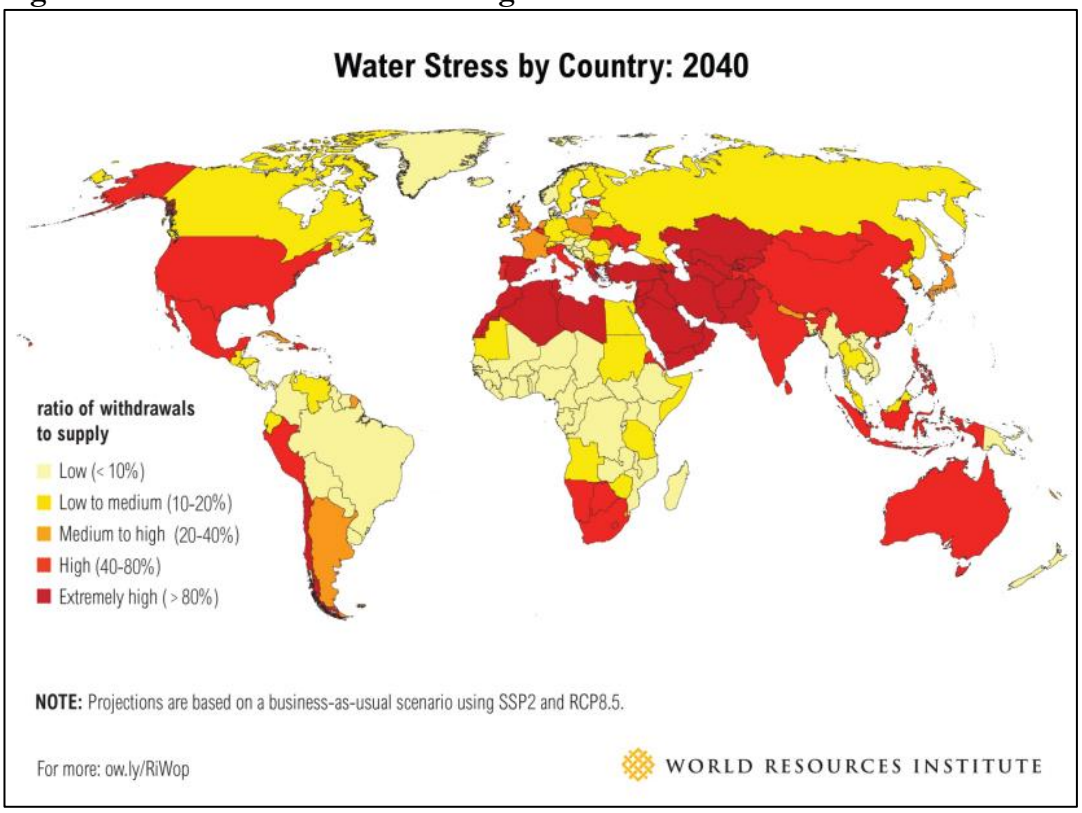
ResearchGate.

Oxford Economics vuderer således, at et varmere klima – alt andet lige – vil gavne **Europa**, inklusive **Rusland**, være neutral for **USA**, påvirke **Kina** moderat negativt, men være markant negativ for de fleste lande i **Afrika**, for den **Arabiske Halvø**, **Pakistan**, **Indien** og **Sydøstasien.**

Ud over opvarmningen er en særlig udfordring for flere lande adgangen til rent vand til landbrug og fødevareproduktion, industri og husholdninger. Vandmangelen skyldes mange faktorer, herunder øget fordampning og afsmeltning som følge af højere temperaturer, mange årtiers gratis og ubegrænset adgang til grundvand i mange lande, forurening af floder og søer, øget vandforbrug i landbrug, industri og husholdninger, stort spild i transporten af vand, befolkningstilvækst samt givet en række andre forhold.

Mangel på vand, rationering og højere priser på vand er en stor udfordring for en række lande. Dette kan hæmme den økonomiske vækst og øge de sociale og politiske konflikter. **Nordafrika, Mellemøsten, Indien, Kina** samt **USA** og **Mexico** er særlig udsatte.

Figur 6. Områder udsat for vandmangel.

Kilde: WEF: Thought water scarcity was a developing world problem only? Think again | World Economic Forum (weforum.org)

3.12 Politisk ustabilitet og destruktion af kapital, viden og institutioner.

Slutteligt skal nævnes de usikkerheder som skyldes politisk ustabilitet og destruktion af værdier og institutioner. En sådan udvikling kan forekomme i mildere eller i meget svær grad, men vil altid øge usikkerheden og derfor reducere investeringer og økonomisk vækst. I løbet af de kommende 15-20 år kan peges på en række forhold, som indebærer risici for, at enkelte lande og regioner vil opleve en sådan ustabilitet, mest udpræget formentligt i **Afrika**, **Asien** og **Latinamerika.**

4. Sammenfatning

Ingen kan med sikkerhed vide, hvordan de globale økonomiske styrkeforhold vil være om 15-20 år. Selv om der i øjeblikket er der en overvejende konsensus om, at Kina og Indien og til dels Indonesien, vil få en markant større vægt i verdensøkonomien, mens USA's og særlig Europas vægt vil mindskes, så kan en række forhold enten forstærke eller modvirke denne udvikling.

Således har **Kina** præsteret en meget høj vækst i de seneste 40 år, hvor landet har været begunstiget af en betydelig demografisk dividende, haft store fordele af udenrigshandel, Catch-Up effekt og globalisering og i en længere periode liberaliseret økonomien samt investeret i både fysisk og human kapital. Flere af disse fordele er dog usikre i de kommende 15-20 år, hvor arbejdsstyrken mindskes og ældreandelen stiger. Endvidere er gælden stigende, investeringerne har et faldende økonomisk afkast og det er usikkert om den økonomiske liberalisering og de fordelagtige udenrigshandelsvilkår vil fortsætte. Udfordringerne i de kommende 15-20 år er derfor, om Kina er i stand til at transformere sin store økonomi

til en effektiv vidensøkonomi, hvilket er nødvendigt, hvis Kina skal undgå The Middle Income Trap eller en lavvækstfælde som i Japan.

Tilsvarende er situationen for **Indien** usikker, blandt andet som følge af mangelfuld infrastruktur og et generelt lavt uddannelses- og kompetenceniveau. Situationen forværres yderligere af "Premature Deindustrialisation", hvor der er en risiko for, at Indien går glip af sin demografiske dividende, men i stedet vil opleve underbeskæftigelse og fattigdom i store dele af befolkningen. Hertil kommer negative følger af klimaændringer og vandmangel[x], som kan medføre stigende regionale spændinger og migration.

Rusland er begunstiget af store naturressourcer i form af olie, gas og mineraler, men har ikke diversificeret sin økonomi, så velstandsniveauet er markant lavere end i USA og Europa. Endvidere er Rusland ramt af en negativ befolkningstilvækst. Umiddelbart ser Rusland ud til at få fordel af klimaændringer, men der er også risici, idet optøen af permafrosten kan gøre dele af Sibirien vanskelig fremkommelig og fordyre adgangen til naturressourcerne.

Europa er ligeledes ramt af en negativ befolkningstilvækst og faldende arbejdsstyrke, og står i fremskrivningerne til at være den region, hvis andel af verdensøkonomien falder mest. Endvidere udgør intern uenighed blandt EU-medlemmerne og til dels modstridende interesser i forhold til den makroøkonomiske politik en hæmsko en vækstfremmende økonomisk politik. Hertil kommer den usikkerhed, som Brexit og den stigende økonomiske divergens mellem EU-landene er udtryk for. På den anden side har EU-landene store reserver i form af fysisk og human kapital, og kan med den rette forvaltning og strukturelle reformer vende udviklingen.

USA har i tæt på 100 år været, og er fortsat, verdens største (målt i MER) og mest avancerede økonomi. Meget få er er på højde med forsknings- og innovationsniveauet på amerikanske universiteter og de store virksomheder. USA råder over rigelig kapital og humane ressourcer og er begunstiget af store naturrigdomme og en relativ ung befolkning, samt har fordelen af at råde over verdens reservevaluta. Risikoen for USA vedrører især forvaltningen af disse ressourcer, herunder mangelfuld udnyttelse af sin humane kapital og makroøkonomiske ubalancer i form af høj og stigende offentlige gældsforpligtelser og udlandsgæld. Samtidig synes det indenrigspolitiske konfliktniveau øget, og en yderligere forværring vil vanskeliggøre strukturelle løsninger på ubalancerne, hvilket kan hæmme væksten på længere sigt.

Latin- og Sydamerika er ikke fremtrædende i nogen fremskrivninger af økonomisk vækst. Risikoen for demografisk mareridt, politisk ustabilitet, mismanagement og fortsat makroøkonomiske ubalancer forekommer betydelig. Denne udvikling kan indebære et fortsat migrationspres ud af regionen og frem mod især USA.

Mellemøsten, Nordafrika og Afrika i øvrigt optræder heller ikke som betydelige økonomiske magtfaktorer i nogen fremskrivninger. Mange af landene i regionen har en relativ ung befolkning og en betydelig befolkningstilvækst, men mange har ikke formået af udnytte den demografiske dividende, og løber derfor en risiko for relativ faldende velstand og øget underbeskæftigelse. En del af landene oplever The Resource Curse, som skævrider både det økonomiske og politiske system, og som i øvrigt indebærer stor afhængighed af verdensmarkedsprisen på enkelte råvarer. Denne udvikling sandsynliggør også et fortsat migrationspres ud af regionen og frem mod især Europa.

I oversigten nedenfor er nogle af disse muligheder og risici opsummeret.

Tabel 8. Vurderinger om relative vækstforudsætninger og risici

	Europa	USA	Japan	Rus-land	Kina	Indien	Latin- og Sydam-erka	MENA	Afrika
Gode muligheder for og Catch-Up					+	+			
Innovation og teknologisk fornyelse.	+	+	+		+				
Aldring og arbejdsstyrke.	-		-		-	+	+	+	+
Pensionsforpligtelser og gæld.	-		-		-				
Demografisk dividende vs. demografisk mareridt.						-	-	-	-
The Middle Income Trap.					-	-	-	-	-
Risko for Premature Deindustrialisation.					-	-	-	-	-
The Resources Curse / The Dutch Disease				-				-	-
Makroøkonomiske ubalancer og finansielle kriser.	-	-	-	-			-		-
Mismanagement og ineffektiv allokering af ressourcer, og degradering af miljøet.				-	-		-	-	-
Politisk ustabilitet og destruktion af kapital, viden og institutioner.							-	-	-
Klimaændringer (relativ påvirkning).	+	+	+	+	-	-	-	-	-

[i] Se fx. Smriti Chand. Factors that Influence the Economic Development of a Country (yourarticlelibrary.com)

[ii] THE LONG VIEW: SCENARIOS FOR THE WORLD ECONOMY TO 2060. OECD ECONOMIC POLICY PAPER July 2018 No. 22 https://www.oecd-ilibrary.org/deliver/b4f4e03e-en.pdf?itemId=%2Fcontent%2Fpaper%2Fb4f4e03e-en&mimeType=pdf

[iii] Forskellen på PPP (købekraft) og MER (markedspriser) er lille for udviklede økonomier, men velstanden for mindre udviklede lande er markant højere målt i PPP end i MER, ofte dobbelt eller fire gange så høj. Dette skyldes især et generelt lavere lønniveau i mindre udviklede økonomier. For fordele og ulemper ved de to mål se: Tim Callen. Back to Basics - PPP Versus the Market: Which Weight Matters? - Finance & Development - March 2007 (imf.org)

[iv] PWC: How will the global economic order change by 2050? https://www.pwc.com/gx/en/world-2050/assets/pwc-the-world-in-2050-full-report-feb-2017.pdf

[v] The Nobel Economist who Predicted the Soviet Economy would Overtake the U.S. - The Vintage News

[vi] Jf. fx THE DANGER FROM JAPAN - The New York Times (nytimes.com) NYT, juli 1985

[vii] Daniel F. Runde: Will Many Developing Countries Get Old Before They Get Rich? | Center for Strategic and International Studies (csis.org). 2020

[viii] PREMATURE DEINDUSTRIALIZATION. Dani Rodrik. NBER Working Paper 20935. Microsoft Word - Premature deindustrialization.docx (nber.org)

[ix] Demographic Dividend or Demographic Nightmare. Dr. Palakh Jain, Ms. Sonam, Dr. Chavi Asrani. International Journal of Advanced Science and Technology. Vol.29, No.11s, (2020), pp.275-294. Demographic Dividend or Demographic Nightmare | International Journal of Advanced Science and Technology (sersc.org))

[x] Bekele Shiferaw: Addressing groundwater depletion: Lessons from India, the world's largest user of groundwater. World Bank. August 23, 2021. Addressing groundwater depletion: Lessons from India, the world's largest user of groundwater | Independent Evaluation Group (worldbankgroup.org)